

які створюють певний фон до головної ЛТЛ. Кожна ЛТЛ має також домінуючі лексичні одиниці, які утворюють ніби ядро лінії і “притягують” до себе інші слова.

Заслуговує на увагу і той факт, що слово у складі ЛТЛ здатне змінювати своє основне значення, набуваючи іншого відтінку. Контекст конкретизує основне значення, яке далі уточнюється його належністю до певної ЛТЛ.

Метою вміння компресії повинно стати формування у студентів навичок розпізнавання різних типів лексичного зв’язку, виділяти головні та другорядні ЛТЛ, знаходити ключові лексичні одиниці, які належать різним тематичним напрямкам. На заняттях студентам пропонуються розроблені вправи, спрямовані на вилучення головної інформації тексту з метою реферування та анотування.

ПІДСЕКЦІЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

МЕНТАЛЬНІ СТРУКТУРИ В СУСПІЛЬСТВАХ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Б.Парахонський (кафедра культурології та археології
НаУКМА)

Визначено робоче поняття менталітету як стійкої соціально-психічної структури людини, складену сукупність стереотипів, що орієнтують її мислення та поведінку, емоції та сприйняття, її спілкування та уявлення. Кожна культура виробляє власні ментальні структури, які за тривалого стійкого функціонування визначаються цілісністю та консерватизмом. Тут існують визначальні домінанти свідомості - архетипічне ядро, що не щезає при будь-яких змінах у поверхневому рівні.

Суспільство перехідного періоду створює сприятливе середовище для появи складніших ментальних типів, побудова-

них на інших принципах: вони мають як мінімум дві або більше ядерно-периферійні структури. Свідомість тоталітарної людини, яка сформувалася в минулі часи, існує в перехідний період у тісному переплетенні з новими формами свідомості європейського типу.

Ментальні структури, котрі визначають побудову сучасної цивілізації, сформовані історично в лоні європейської культурної традиції. Побудована на її засадах цілісна свідомість передбачає консенсус щодо сенсу минулого, що обумовлено сучасною ідентичністю. Головні домінанти європейської ментальності, які сформувалися внаслідок тисячолітнього культурного розвитку, включають такі цінності, як *розум (пізнання блага), самодостатність істини, громадянське суспільство, організація, розуміння людини як особистості, усвідомлення гріха, месіанство.*

Слід очікувати, що подвоєні та багат шарові схеми ментальності людини зберігатимуться тривалий час, доки не сформується більш або менш стійка структура свідомості стабільного типу.

ДАВНЬОРУСЬКИЙ ПОХОВАЛЬНИЙ РИТУАЛ У КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУ КУЛЬТУРОГЕНЕЗУ

О.Бондарець (кафедра культурології та археології
НаУКМА)

1. Як один із компонентів традицій обряду є досить стійкими елементами культури.

Консервативність поховального обряду, який посідає центральне місце в ритуальній практиці давніх суспільств, припускає деяку аритмію культурогенезу (Іванова, 1995), коли процес життєдіяльності, способи зв'язку стереотипних компонентів культури на одному і тому ж хронологічному етапі більш сприятливі до інновацій, ніж поховальний ритуал.

2. Певна реконструкція особливостей дохристиянської та християнської ідеології за даними поховального обряду дає можливість побачити відмінності та загальні риси, притаманні комплексів уявлень східних слов'ян на різних етапах розвитку.